

Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ERWORTH ΣΕ ΑΙΜΟΚΑΘΑΙΡΟΜΕΝΟΥΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ

Ο. Νικητίδου¹, Β. Λιακόπουλος¹, Φ. Χριστίδου², Α. Μιχαλάκη², Α. Αγγέλου², Ε. Δασκαλοπούλου³, Α. Παπαγιάννη⁴, Π. Αργυροπούλου-Πατάκα⁵, Μ. Δανιηλίδης¹, Ν. Ντόμπρος¹

¹Μονάδα Τεχνητού Νεφρού, Α Παθολογική Κλινική, ΠΓΝΘ «ΑΧΕΠΑ», Θεσσαλονίκη
²Μονάδα Τεχνητού Νεφρού, ΓΝ Χαλκιδικής, Παλύγυρος
³Εργαστήριο Ύπνου, ΓΝ «Αγ. Παύλος», Θεσσαλονίκη
⁴Νεφρολογική Κλινική, ΠΓΝΘ «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη
⁵Μονάδα Αναπνευστικής Ανεπάρκειας, ΓΝΘ «Γ. Παπανικολάου», Θεσσαλονίκη

Σκοπός

Στους αιμοκαθαιρόμενους ασθενείς, ο επιπολασμός του Συνδρόμου Απνοιών Ύπνου (ΣΑΥ) είναι ιδιαίτερα αυξημένος και κυμαίνεται από 30% έως 80%. Το ερωτηματολόγιο του Βερολίνου και η κλίμακα Erworth χρησιμοποιούνται ευρέως στο γενικό πληθυσμό για τη διάγνωση του ΣΑΥ. Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να αξιολογηθεί η χρήση των δύο ερωτηματολογίων σε αιμοκαθαιρόμενους ασθενείς.

Ασθενείς και μέθοδος

Τριάντα επτά αιμοκαθαιρόμενοι ασθενείς (23 άνδρες) συμμετείχαν στη μελέτη. Την επόμενη ημέρα μίας μεσοδομαδιαίας καθορισμένης συνεδρίας αιμοκάθαρσης και αφού συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο του Βερολίνου και την κλίμακα Erworth υποβλήθηκαν σε πλήρη πολυ-υπνογραφία με τη συσκευή SOMNOscreenTM (SOMNOmedics & co GmbH, Germany).

Αποτελέσματα

Η μέση ηλικία των συμμετεχόντων στη μελέτη ήταν τα 57,8±12,4 έτη και ο μέσος AHI (Apnea-Hypopnea Index) τα 30±23,5 επεισόδια ανά ώρα ύπνου. Με βάση το ερωτηματολόγιο του Βερολίνου, οι ασθενείς χωρίστηκαν σε δύο ομάδες, χαμηλού (19 ασθενείς) και υψηλού κινδύνου (18 ασθενείς) για ΣΑΥ. Οι δύο ομάδες δεν παρουσίαζαν στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς τον AHI. Με βάση την κλίμακα Erworth, οι ασθενείς χωρίστηκαν σε 3 ομάδες βαρύτητας της ημερήσιας υπνηλίας τους: σε αυτούς που δεν εμφάνιζαν υπνηλία (24 ασθενείς), σε αυτούς που εμφάνιζαν μέτριου βαθμού υπνηλία (5 ασθενείς) και τέλος σε αυτούς που εμφάνιζαν σημαντικού βαθμού υπνηλία (8 ασθενείς). Οι τρεις ομάδες δεν παρουσίαζαν στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς τον AHI.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης φανερώνουν ότι το ερωτηματολόγιο του Βερολίνου και η κλίμακα Erworth δεν αποτελούν αξιόπιστα εργαλεία για τη διάγνωση του ΣΑΥ σε αιμοκαθαιρόμενους ασθενείς.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I

1. Ροχαλίζετε; ναι= 1
α. Ναι, β. Όχι, γ. Δεν ξέρω
2. Το ροχαλητό σας είναι; γ ή δ = 1
α. Λίγο ηχηρότερο από την αναπνοή, β. Όσο η ομιλία, γ. Δυνατότερο από την ομιλία, ε. Πολύ δυνατότερο
3. Πόσο συχνά ροχαλίζετε; α ή β = 1
α. Σχεδόν πάντα, β. 3-4/εβδ, γ. 1-2/εβδ, δ. 1-2/μήνα, ε. Σχεδόν ποτέ
4. Το ροχαλητό σας ενοχλεί τους άλλους; α = 1
α. Ναι, β. Όχι, γ. Δεν ξέρω
5. Παρατήρησε ποτέ κανείς ότι σταματά η αναπνοή σας στον ύπνο; α ή β = 1
α. Σχεδόν πάντα, β. 3-4/εβδ, γ. 1-2/εβδ, δ. 1-2/μήνα, ε. Σχεδόν ποτέ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II

6. Πόσο συχνά νιώθετε κόπωση αμέσως μετά τον ύπνο; α ή β = 1
α. Σχεδόν πάντα, β. 3-4/εβδ, γ. 1-2/εβδ, δ. 1-2/μήνα, ε. Σχεδόν ποτέ
7. Αισθάνεστε κουρασμένος στη διάρκεια της ημέρας; α ή β = 1
α. Σχεδόν πάντα, β. 3-4/εβδ, γ. 1-2/εβδ, δ. 1-2/μήνα, ε. Σχεδόν ποτέ
8. Γλαρώσατε ποτέ ή αποκοιμηθήκατε ενώ οδηγούσατε; α = 1
α. Ναι, β. Όχι
9. Εάν ΝΑΙ πόσο συχνά συμβαίνει αυτό; α ή β = 1
α. Σχεδόν πάντα, β. 3-4/εβδ, γ. 1-2/εβδ, δ. 1-2/μήνα, ε. Σχεδόν ποτέ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ III

10. Αρτηριακή υπέρταση;
11. BMI>30 kg/m²

Εικόνα 1. Ερωτηματολόγιο του Βερολίνου. (Η κατηγορία I είναι θετική εάν το συνολικό άθροισμα είναι ≥ 2 , η κατηγορία II εάν είναι ≥ 2 και η κατηγορία III εάν υπάρχει υπέρταση ή BMI>30 kg/m². Εάν υπάρχουν περισσότερες από 2 κατηγορίες με θετικό score ο ασθενής είναι υψηλού κινδύνου να πάσχει από ΣΑΥ).

	Χαμηλού κινδύνου	Υψηλού κινδύνου
AHI	20,7±15,3	37,8±30,4

Πίνακας 1. Οι δύο ομάδες χαμηλού και υψηλού κινδύνου για εμφάνιση του ΣΑΥ σύμφωνα με το ερωτηματολόγιο του Βερολίνου. (p=ns)

Υπάρχει πιθανότητα να αποκοιμηθεί για λίγο:
Όταν βλέπει ειδήσεις ή έργο στην τηλεόραση
Όταν κάθεται και διαβάζει
Όταν παρακολουθεί θέατρο, εκκλησία, κ.α.
Όταν ταξιδεύει
Όταν πλαγιάζει το απόγευμα
Όταν κάθεται και μιλάει
Όταν κάθεται χωρίς να κάνει κάτι μετά από γεύμα χωρίς αλκοόλ
Όταν οδηγεί και σταματά (στα φανάρια)

Εικόνα 2. Κλίμακα Erworth. (Ο ασθενής βαθμολογεί την πιθανότητα να αποκοιμηθεί σε κάθε μία από τις παραπάνω καταστάσεις από 0=καμία πιθανότητα έως 3=μεγάλη πιθανότητα. Συνολικό score ≥ 9 φανερώνει μεγάλη πιθανότητα ο ασθενής να πάσχει από ΣΑΥ).

	Χωρίς υπνηλία (1-6)	Μέτριου βαθμού υπνηλία (7-8)	Σημαντικού βαθμού υπνηλία (>9)
AHI	30,3±23,5	25,2±7,4	32,3±31,2

Πίνακας 2. Οι τρεις ομάδες βαρύτητας της ημερήσιας υπνηλίας σύμφωνα με την κλίμακα Erworth. (p=ns)